

El turisme perd rendibilitat

► Aquest estiu, al conjunt de l'Estat, han arribat més visitants procedents d'altres països, però els turistes espanyols han reduït els seus viatges i això ha penalitzat les empreses

Montserrat és un dels principals atractius turístics de la Catalunya Central

J. CUENCA / O. PUIG | MANRESA

■ En aquest país gairebé tot són males notícies. En una conjuntura en la qual a la majoria de sectors econòmics, ja semiofegat per tants anys de crisi, l'aigua els torna a arribar a la boca, ni tan sols aquells que semblava que suraven han evitat els embats d'aquesta important tempesta. És el cas del turisme, font d'ingressos per a l'Estat espanyol des dels anys seixanta del passat segle, que està veient com les mesures governamentals anticrisi, sobretot les fiscals com la pujada de l'IVA, l'atonía del consum intern s'estan menjant els guanys obtinguts per l'augment de visitants estrangers que hi ha hagut al llarg d'aquest any. La rendibilitat en el sector, ja per ell mateix tocat en els darrers anys per la crisi econòmica, no fa més que enfonsar-se. I els empresaris preveuen que la situació anirà a pitjor.

L'últim informe d'Exceltur, l'organització que agrupa les principals empreses del sector turístic, no permet dubtar-ne. L'activitat turística va mantenir l'estiu passat la seva condició de primer sector exportador espanyol, amb un increment de l'1,1% en els seus ingressos reals, i també va mantenir el seu volum d'ocupació, però el PIB turístic va baixar l'1,8% en el tercer trimestre de l'any perquè «el repunt de la demanda estrangera no compensa la dràstica caiguda d'activitat i despesa turística dels espanyols». En efecte, els visitants arribats de l'exterior han elevat a l'estiu el 2,3% els ingressos del sector i el 4% les pernociacions hoteleres. El nombre d'aquestes dar-

Les agències de viatges diuen que el sector s'està reajustant i que ha estat el més perjudicat per la pujada de l'IVA

A Catalunya, la mitjana de turistes atesos per cada treballador és superior a la resta de l'Estat

resers els mesos de juliol i d'agost es va situar en màxims de l'última dècada amb un total de 2,3 milions per damunt dels de juliol del 2011 i 1,4 milions més que en el valor mínim registrat durant l'any 2009. Aquests volums de visitants estrangers s'han vist influïts per la inestabilitat d'alguns països competidors del Mediterrani oriental, l'estrebada de mercats emergents clau en la despesa, com el rus, i la recuperació del mercat britànic. En conseqüència, la despesa ha crescut en aquest segment el 2,3%.

El problema del sector turístic està en l'enfonsament del mercat estatal, perquè el juliol i agost s'ha produït «un nou i més intens descens (amb taxes properes i superiors al -10% en alguns indicadors) del nombre de viatges i de la despesa per part dels turistes espanyols». La demanda interna mesurada en pernociacions ha retrocedit vuit anys, fins a nivells de 2004.

Però a aquesta difícil marxa del negoci per la crisi s'afegeixen les mesures governamentals per complir les exigències d'austeritat imposades per Brussel·les. Exceltur és rotunda sobre això i ex-

pressa en el seu últim informe la seva «profunda preocupació pel negatiu impacte sobre els resultats empresarials evidenciat per l'increment de les càrregues impositives i noves taxes ja implementades el 2012 (desproporcionades taxes aeroportuàries i IVA) i les previstes per al 2013 (més taxes i sobretaxas aèries, pujada de costos elèctrics, possible taxa verda sobre els vols i taxa turística a Catalunya)».

La qüestió és que la rendibilitat de les empreses declina a marxes forçades. Exceltur, després de fer una enquesta entre les empreses, ha conclòs que el 72,1% d'aquestes ha experimentat un deteriorament dels seus resultats en el tercer trimestre, en especial perquè en el seu conjunt han hagut d'absorbir el 76,4% de l'increment de l'IVA aplicat el setembre. El futur immediat no és gens encoratjador, atès que el 63,3% dels empresaris turístics espera noves caigudes en les vendes en l'últim trimestre del 2012 i el 66,8% en els seus beneficis.

Per part seva, el vicepresident de la Confederació Espanyola d'Agències de Viatge, Vicente Blasco Infante, opina que el que està succeint en bona part és que el sector s'està reajustant perquè «l'oferta havia estat excessiva», fins al punt que «teníem la densitat més alta d'Europa».

Com a conseqüència d'allò anterior, «han tancat empreses, sobretot pimes, i les grans cadenes s'han vist en la necessitat de reduir el nombre dels seus punts de venda», i fins i tot aplicar reduccions

d'horaris i sous als seus treballadors a canvi d'evitar els acomiadaments. Tot i això, el sector ha patit baixes laborals i, sobretot, s'ha acostat a la temporalitat, acomodant les plantilles a l'estacionalitat d'aquest negoci. Una activitat que, segons Blasco Infante, és la que més ha patit l'increment de l'IVA, atès que, mentre que els hotels han passat del 8% al 10%, les agències han arribat al 21% des del 18%. «Amb el 21%, els tres punts d'augment he d'empassar-me'ls», conclou.

Alguns hotelers catalans, admeten que la pèrdua de rendibilitat de les seves empreses és més que evident, ja que han hagut de congelar els preus per ser competitius mentre que les despeses, sobretot en impostos (IVA) i energia, s'han incrementat.

Segons l'estadística de rendibilitat del sector hotelier, la Costa Brava ha tingut una temporada irregular. Així, els ingressos per habitació disponible van ser al juny i el juliol més baixos que l'any anterior, però netament superiors durant l'agost i el setembre.

Una de les partides en què han retallat és en la de recursos humans. El sindicat UGT ha denunciat que el sector hotelier català, durant el mes d'agost, ha patit la sobrecàrrega més forta per nombre de turistes allotjats, fins i tot superior a altres punts turístics de l'Estat. Concretament, cada treballador va atendre 199 turistes a Catalunya mentre que a les Illes Canàries la mitjana va ser de 143 i a la Costa del Sol, de 165.